

İki yörelden; Laz kızı, Kaçkar'ın kızı...

ZEHRA KULAKSIZ

Gün yıkanıyordu kavurucu sıcaklıktan...! Paslı ranzalar gölge ediyordu sohbetin kıvamında, kovuş duvarına. Ve kapının mazgâlından uzanıverdi günlük gazeteler. Gün ortasında hâcremize,

Nedense?

Hiç okumak gelmedi içimden. Yavaşca çevirdim gaste sayfalarını.

Sen çıkıverdin karşıma

...

Kar suyunda yıkamış duru yüzün.

Ve tüm vakurluğunla

Yakamoz ısıltısı gözlerinizle derin ve sorgular gibi bakışın. Zafer çağrısıydı tüm umutlarını heybelediğin. Bene yaşamın fazeliğinde, bilgece yaşamınortasıyla sığmıyorsun fotoğraf karelerine.

Çay kızı

Kaçkarların kızı

Laz kızı

Okuyorum fotoğrafın altındaki yazıları ve dalıp gidiyorum geçmişin derinliklerine.

Sahi Laz kızı biz ne zaman tanışmıştık?

Pencereden gökyüzüne bakarak ağaran günün estliğinde başladım yazmaya. Laz kızı Zehra'yla başlayayım güne, onu anlatayım istedim. Başladım başlamasınada kalem elimde biraz ürkek biraz çekingen, nasıl anlatısam nereden başlasam, hangi

kelimeleri seçsem ya da anlatabilecek miyim soruları dolanıyor kafamda, kısada olsa tanışmış, asil olarak geçen zaman içinde tanımaya devam etmiştim. Tanıdıkça öğreniyor öğrendikçe tanıyorum. Kısa tanışıklığımızdaki onlar gözümde canlanıyor bir bir. Ama yok kalem kâğıda dökülemiyor o onlar. Eksik kalacak biliyorum. Ama yine de olsun diyorum. Olsun, anlatmalıyım herkese zehrâyı. Onun sıvâklığını, yolbaş sevgisini bağlılığını, kararlılığını... tanımalı, öğrenmeli zehrâımızdan herkes.

Yürüyoruz Cağaloğlundan, Çapa'ya doğru. Yanımda sırım gibi bir dost. Ve hemen kolumdan çekistirip uyarıyor. "Aman abi, dikkat et, etraf sivil kaynıyor." Ve ardından ekliyor. Besmiste, Çapadaki, okuldaki eylemlerini. Benim derdimse sağlık sorunum. Ve bu dost yardımcı oluyor bu konuda. Nede olsa tıbbiyeli. Öğle saatinde vardığımız için, kantine gidelim diyor. Bir masada oturuyoruz, çay söylüyor. Sanki hasretliğimi bilmişçesine... belli. Ama gelen çaylar demir almamış, her halinden belli oluyor. Renk vermek için karbonat katılmış, pekte sıcak olmayan çayları yudumlarırken sohbeta dalmışız. Esmer bir bayanın sesiyle kendimize geliyoruz. Daha tanıştırmadan erkek arkadaş izin isteyip, koyuluyorlar yola, bayan arkadaşla birlikte. Ederken arka köşe masayı işaret ederek "Hemserumdur" diyor ve arkasına bakmadan uzaklaşıyorlar.

Ve ben apışıp kaldım şaşkın vaziyette, ne yapacağımı bilemeden. Aramızda 2-3 masa var. Bu mesafe hem uzun hem kısa geliyor bana. O gelmeyeceğine göre ben gitmek zorundayım. Ve daha yüzünü görmemişken. Yerimden kalkıyorum adımlarımı hesap ederek. Ve ona doğru dönüyorum. Karşımda ela saçlı, yüzünde gizli bir tebessüm saklı, Etrafını saran artmacanın keskin gözü gibi, çevresinde olup biten her şeyi hapsedip kontrol altına almış gibi bakıyor. ... Mütavazı görüntüsüyle. Ve ilerliyorum ve masanın yanındayım "merhaba" deyip hemen çöküyorum sandalyeye. Cevabını beklemeden. Ne diyeceğim bu kıza? Ne anlatacağım? Kimdir, nedir? Hiç bir şey bilmiyorum hakkında. Bözlerini kaçırmadan bakıyor ela saçlı kız. Eee anlat der gibi. Masaya ben geldiğime göre, benim konuşmam gerekiyor hissine kapılıyorum. ve pat diye söylüyorum "Karadenizliyim" ve hemen ardından ekliyorum "Bölgecilik yaptığımı sanma" "Bende Rize'liyim" diyor. Hemen Karadenize kilitleniyorum, daha doğrusu ben hebre anlatıyorum o dinliyor. Sadece yeri geldiğinde kısa ve özlü cevaplar veriyor. Ve sonra... sadece gözleri konuşuyor. Arkadaşlar geldi" Bakıyoruz hemen muhabbeti kurmuşsunuz" ve hemen ekliyor "Amcası bizden Bayrampaşa hapisanesinde yatıyor. Hemen soruyorum "Senin amcanın adı nedir?" Mehmet Kulaksız" tanır mısın?... "Adını duymuştum ama tanımıyorum" Sanki bozulmuş gibi, benim amcamı nasıl tanımağın der gibi bakıyor. Sanki altında tehdit var bu bakışın ilk defa bir bayanın karşısında ürperiyorum. Arkadaşa dönüp. "O halde bu kız bizden" Bir kahkaha

koy veriyor ha bu kız "Ha-ha-haa" nede sıcak gülüşü var. Yarım saatte fıkra anlatıp güldüremediğim, kakkahayı koyvermiş gülüyor şimdi doyasıya... ve sonra izin isteyip gittiler. Ve bizde sağlık sorunlarımızı halletmek üzere...

Gözümün önünden gitmiyor görüntüler, peşisıra geliyor hepsi.

Benim devrimcilikte ilk günlerim 140-DER' lilerle yeni yeni tanışıyorum. ilk buluşmalar, tanışmalar, toplantılar... ard ardına geliyor. İlk toplantıya katılışım, Bilirsiniz ilkler oldumu çevreyi daha dikkatli gözler insan. Ben de öyle yapıyorum, yüzlere bakıyor, izliyor, tanımaya çalışıyorum. Güleryüzüyle "merhaba hoş geldin" diyor. Zehramız. Gülüşündeki sıcaklık, Samimiyet ilk anda hissediliyor... izliyorum... Toplantı öncesi yüzünde gülücüğü eksik olmadan, neşeli sesiyle herkesle tek tek konuşuyor. Boş durmuyor ya birileriyle konuşuyor yada toplanacağımız oda için hazırlık yapıyor. Toplantı başladığında elinde kalem ve not defteri. Tane tane konuşuyor, ciddiye alıyor işini. Konuşurken ve her hareketinde ilk göze çarpan netliği, kendine güveni ve olgunluğu. Neyi niçin söylediğini bildiği ilk andan itibaren belli ediyor kendini.

ilk toplantılarımdan birinde artık F Tipi Hapishanelere karşı örgütlenecek kampanyaya ağırlık vereceğimizi açıklıyor, anlatıyor, Neler anlattı hatırlayamıyorum ama önemini vurguluyordu. Bense o an yeterince kavrayamadım önemini. Sadece hissettiğim erdi ve ağır bir çalışma olacaktı. Biraz da soğuk geldi hapishane kelimesi açıkcası. Nereden bilebilirdim o gün,

Zehramızın destan yazar kahramanlarımızdan biri olacağını. Şimdi ise F tipi hücrede Zehramızı anlatıyorum.

Kampanya boyunca okullarda çalışıyor, sent pazarlarını, mahalleleri, sokakları geziyoruz. Yine Zehramız en önde koşuyor. Yaptığı işin hakkını veriyor, tutsaklarımızın karşı karşıya kaldıklarını tüm halka anlatmaya çalışıyordu. Bu kampanya programın dahilinde 2000 yılının 14 Eylül'ü İYÖ-DER'liler olarak bizde F Tipi Hapishanelere ve TMY'ye karşı tepkimizi koymalıyız diyerek Şişli CHP'de 3 günlük AB'ye başlamıştık. Zehramız eylemin başından sonuna kadar her şeyiyle ilgileniyor, yönlendiriyordu. Çay dağıtımından, yatış kalkış saatine, yaşamın organizasyonuna kadar en çok onun emeği geçiyordu. Hepimizle bire bir sohbet ediyor. "ee anlatsana" diyor. Sevicen sesıyla her an yanımızdaydı. Güler yüzüyle gelen misafirleri karşılıyor, gazetecilerle konuşuyordu. Haberleri çarpıtan bir gazetecinin muhabiri de Zehramızın lafını esirgemezliğinden nasibini alıyor. Bir güzel azarlamıştı muhabiri. Ben dinleneyim yorulmuş demiyor AB boyunca yerinde durmuyordu.

Aynı yılın 6 Kasımı... Faşizmin üniversitelerde kr ayacağı YÖK'ün yıldönümünde yola koyulduk. Basın açıklaması yaptırmadılar özel tim, çevik kuvvet sardı çevremizi. Bizi Taksim'den çıkarmamaya niyetli. Zehramız ise yaman. Düşmana karşı Karadeniz'in dalgaları gibi hircin. Bir yandan otobüsün direksiyonuna yapışmış korkusundan kapıyı açmak isteyen söföürü azarlıyor, kapıları açtırmıyor bir yandan polislere bağırıyor. Zehramız sayesinde yola çıktık o gün okula gittiğimde TV'den görüntüleri izleyipte etkilenen öğrencilerden dinliyorum. Zehramızı TV'ler

Onun o'halini göstermiş Sürekli: "Ne yaman kızdı öyle. Helal olsun gerçekten iyi tavır koydu..." diye uzun uzun anlatıyorlardı. Kararlılığı düşmana karşı hircinliği soğukkanlılığı etkilemişti.

Duruyor düşünüyorum. Dedim ya tansıktığımız kısa olsada onun kişiliğini ve kahramanlaşan yaşamını daha fazla tanımak, öğrenmek istedim. Tanıyanlardan dinledim, anılarına kulak verdim, okudum anlatanlardan. Yaşamından öğrenecek çok şeyim var biliyorum her şehidimizden öğrenmemiz gerektiği gibi

İstanbul yolundayım, Hopa'dan çıktım bir yoldaşın uğurlamasıyla. Arkada bir şeyleri üretmenin rahatlığıyla, inci gerdan gibi dizilmiş kasabaları, kentleri, geçtim gece yarısında ordu sıra. Karadeniz'in hircin dalgaları dövüyordu kıyıları. Gün aamıştı çoktan uyduğumda... Ve İstanbul'un kimlik tabelası... Nufusu?

Metro ve tramvay derken buldum kendimi merdivenlerinde, her zaman aile sıcaklığındaki buromuzu. Kapı açıldı zil'in ardından. Ve hoş beş, işerdeyim. Ve de çok kalabalık. Bir bayan 20-23 yaşlarında, anlatıyor hücrelere karşı çıkmanın önemini. Karşısındaki "daha erken zamansız" diyor. Ve birden sakinliği bozuluyor "Ne zamansız! umudun adı bir süreç bir kampanya başlatıyoruz hücrelerle ilgili, özgür tutsak içeriden mektuplarla bombalıyor dışarısını, basını, partileri, DKÖ'leri, Sendikaları... Sen zamansız diyorsun... Ne yani hücre politikası hayata geçtiğindenmi özgür tutsaklar ve biz harekete geçeceğiz...?"

Ve süreç haklı çıkardı Karadeniz kızını ve umudun Adını. Sakinliğine yeniden büründü, ikna ederekte

gönlünü aldı yoldaşının. Tam kalkıp giderken tebessüm etti. "Benim amcam Bayrampaşa'da ya bende sizdenim" Donup kaldım o idi adını bilmediğim, aylar öncesinden gördüğüm. Kendimi toparlamadan devam etti. "Ben gidiyorum, aksilik olmazsa akşama geleceğim. Şimdiden hazırlan Karadeniz'i anlatmaya" Yanında iki kişiyle çekip gitti işte. Ne kadar yoğun, orı gibi, korunca çalışkanlığında. Dikkatimi çeken konuşmasında sakinliğiydi. Konuyu dağıtmadan örnekler vererek vurgulu bir şekilde anlatıyordu. Taki damarına basıncaya kadar. Böyle tutuklu sahiplenme görmedim. Özgür tut-saklara karşı (...)

Karadeniz dalgalı hircin kız, çay demi gibi kıvamını almışsin, herkes geri dururken kouğada, Sen zipkin gibi öne fırlamışsin. Özlemimi duyduğün Karadeniz Seni çağırıyordu. Sahi erken mi gittin Kaçkar'ın kızı ifiraz eder gibi bilirsin yüreğini, tam zamanında ustaca... Öğrenemeyenlere öğreterek. Bak söz Laz kızı dağlara adını yazacağız. Canik'te, Kaçkar'da Seninle adımlayacağız Sokaklarını, Siz bize güç vereceksiniz. Sürmene aşıklarında söyleyeceğiz.

"Biz gideriz Batum'a
Batum'un batağına
Bin kaptan kurban olsun
Halk kurtuluş savaşına"

Ve yürüyeceğiz Celladın üstüne Sen hep sol
"Cevahirimizde olacaksın. Bilirim özlemindi Karadeniz
Kaç sohbetimizde takılmıştım sana, gidiyoruz Karadeniz'e. Kaç kez söz vermiştim bizim usaklara kızlara. Bir ilki başaracağız, hemserumuzu trans-

fer edeceğiz diye, Bir "Sadık Mamati" durmadı
Sözünde, bilirsin o'da çok isterdi Karadeniz'i Birde
Sen çay kızı, Kaçkar'ın kızı, Laz kızı, "Mamati"
emperyalizme karşı bir eylemde, Sen ölüm orucunda.

1979 yılının Ağustos'unda açlığın, yokluğun kol
gezdirdiği, zulmün eksik olmadığı Rize'de dünyaya gelir
Zehra. 5-6 yaşlarındayken annesiyle babası ayrılır. O
günden sonra kardeşi Canon'a hem ablalık hem annelik
yapar. Yaşından büyük olgunluğunun, özgüvenin, bası-
dikliğinin kaynağı olmuştur bu. ilkokul çağındayken öm-
rününün geri kalanını geçireceği İstanbul'daki emekçi
semtlerinden biri olan Esenyurt'a göç ederler. Hem
buldukları çevrenin emekçi olması hemde babasının
paylaşımci, çevresine dayarlı insanla olarak yetiştir-
mesi kişiliğinin devrimcileşmesinde etken olur.

Ülkedeki çelişkileri, eşitsizliği, zulmü görmesive
mücadele gerçekliğiyle tanışması uzun sürmez. Daha
Lise çağlarında devrimcilikle tanışmıştır. Demokratik
Lise için mücadele ederken mahallede de boş durmaz. Am-
cası ile birlikte mahallede koşturur. okuldan çıktığında
dergileri çantasına koyar mahallede dağıtımına çıkar. O
yaşına rağmen en çok dergiyi de Zehramız Satar, Zehra
küçük iş büyük iş demeden, yaptığı hiç bir işi ayırmaz
Ciddiyetle sorulur hep işine.

Yazılamalarda, pankart asmada hep o vardır. Se-
ver yazılamayı. Amcası bir keresinde yazılamaya
götürmemiş. Sen misin götürmeyen, tartısır pisman
eder götürmediğine amcasını

İlk olarak amcasıyla Karacaahmet'tek 16-17 Nisan

onmasına katılır... Katıldığı bir cenaze vardır ki geleceğinin habercisidir. adeta. Sibel Yalçın'ın cenazesinde üç gün boyunca Sibel'in evinin önünden ayrılmaz. Barikatta nöbet tutar. Ondan büyük pek çok insan nobette "of çok güneş var yandım biraz dinleneyim" derken o böylesi bir yakınlıkta bulunmaz ciddiyetle sorumluluğunu yerine getirir cenaze töreninde de yerini alır.

1997 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi bölümünü kazanır. Üniversiteli olmuştur artık, Bilim yuvası denen üniversitelerin hiç de öyle olmadığı görür, çevresine dayarsız, sorumsuz, bencil, düşünmeyen, sorgulamayan, yoz bir gençlik yaratılmak istenir üniversitelerde, Zehra kendisine dayatılan bu tek tiptesmeyi kabul etmez. Suda düşmüştür bir kez yüreğine. Yoksulluğu görmüş, çelişkileri yaşamış boş verebilir miydi bunlara? Kendi tabiriyle 'ofislerin izini süre süre' ulaştır arkadaşlarına. Artık iyö-DEK'lidir. Demokratik üniversite, bağımsız ve sosyalist bir ülke mücadelesine katar emeğini, tüm hünelerini sergiler.

Bazı'de yaşanan katliamın 4. yıldönümünde yapılmak istenen gösterilere katılmak için gittiği Bazı'de gözaltına alınır ve tutuklanır. Kısa bir süre Ümraniye hapisanesinde tutsaklığı yaşar. Oradaki yaşamdan etkilenmiştir, "Orada insanlar her şeyini paylaşıyorlar. Kendileri için hiç bir şey düşünmüyor, birlik olup ne yapacaklarını düşünüyorlar, üretiyorlar" diye anlatır. paylaşımın, yoldaşlığın güzelliğini yaşamıştır ve hiç unutmaz.

Durmaz Zehra yerinde, yapılması gereken ne varsa Zehra oradadır. Gençlik içinde yerinde duramayan, sürekli hareket halinde olan biri olarak tanınır. Gençlik yada diğer kurumlarımızda öyle uzun süreli

oturamaz işini halleder çıkar. Sadece okulları değil mahallelerinde gezer, insanlarda bıraktığı olumsuz izlenimler, güven sayesinde normalde hareketsiz uzak olan insanları harekete geçirir iş yaptırması başarır.

Duyguları güçlüdür Zehrânın. Saman alewi gibi parlayıp sönmeyen, Ani gelişmeler, beklenmeyen olaylar karşısında soğuk kanlıdır. Ani tepkiler vermez, duygularını ve aklını bütünleştirirdi.

Zehra rahattır, hesapsızdır, isteklerini, düşüncelerini açık açık söyler. Yanlış yapanları, hatalı gördüklerini eleştirir ama sürekli yüzlerine vurmaz eksiklerini Zehra'nın bir özelliğide iyi bir gözlemci olmasıydı. İnsanları iyi tanır, insan değerlendirmeleri gerçekçidir. Ayrintıları atlamaz. Genç yaşına rağmen insan tanıma sanatını bilendir Zehra.

Bir adım atmadan önce iyice düşünür. Düşünmeden iş yapmaz, Bir işe el attımı sonuna kadar götürür Zehra ölüm orucuna başlamadan önce de yine böyle düşünmüş ve kararını vermiştir. Bilmektedirki F tipi saldırısı umudu yok etmek içindir. Umudun Anadolu'dan silinmesine izin vermemek için dışarıda başlayan TAYAD'ın 2. ölüm orucu ekibinde yerini alır Zehra onun bu kararı alması taşıdığı sınırsız hak sevgisi, Vatan sevgisi, haksızlıklara zulme tahammülsüz lügü ile mümkün olmuştur. Hiç tereddütsüz atılır yine en öne. Tüm hünerini, emeğini sunduğu kavgasına canını sunmuştur bu kez. "ülkemizde en insani ve demokratik haklarımızı alabilmemiz için dahi ölümü göze almanız gerekir" diyordu Zehra.

Disarıdaki ölüm orucu programı gereği Zehra TAYAB lılarla aynı evde direnişe başlayacaktır. TAYAD'lılar Bilgesu Erenus'un evinde önceden başlamışlardır bir kaç gün sonra da Zehra ve TAYAB'lılar Zeytinburnu'nda Tiyatrocu Mümataz Sevinç'in evinde başlarlar. Direnişe başlamanın coşkusu, heyecanı ve mutluluğuyla doludur Zehra ama ziyaretine arkadaşlarının gelmesi olusuna sitem de ediyordu. Bir kaç gün sonrasında ziyaretine gelenlerin boynuna atılıp sıkıca kucaklar özlemi büyüktür. Bir yandanda kızmadan edemez tabii. "Neden hiç uğramıyorsunuz hepiniz Taksim'desiniz oraya gitmeye vakit buluyorsunuzda buraya neden gelmiyorsunuz... Eğer şehit düşmeden direniş biterse hepinizden hesap soracağım. Beni kaç gündür yoldaş Sevgisinden mahrum ettiniz..." der, yine lafını esirgemez Zehra. Bir an önce TAYAD'lı Gülsüman ve Şenay Analarla bir araya gelmek ister. Çok geçmeden isteği yerine gelir. Artık TAYAD'ın Taksim'deki merkezinde tüm direnişçiler bir araya gelmiştir. Nihayet yoldaşlarının yanındaydı. Bundan böyle direnişi onlarla büyütecek.

Gösteristen uzak mütavazi, konuşkan Zehra'mız Kıpır, kıpır, neşeli... Gençlikten birileri geldimi özel ilgilenirdi, ilk sorduğu "Ee anlatın ne var ne yok okullarda neler yapıyorsunuz" olur. Direniş içinde birineisi TAYAD'lıların yanına geldiği gün ikincisinde Kardesi Canan'ın İzmir'den İstanbul'a geldiği gün Sevincine diyecek yoktur. Canan'ın gelmesiyle birlikte nasıl çocuklukları beraber geçtiyse, yaşamı beraber öğrendilerse yine omuz omuza el ele yürüyordardı ölümün üstüne. Yarınları güzel kılmak için.

Ve bir gün sonra. Bugün daha erken kalktım herkes uyuyor, "Prens Ali" isimli ünlü dolandırıcı harış. Bayram paşa'da geçici iskanımızdayız. Bu gün Sabırsızlıkla bekliyorum gazeteleri, Saat 9⁰⁰ da geliyor gazeteler. Ve Zehra ile ilgili haberleri yakalıyorum. Armutlu'da meşaleli, kitlesel bir cenaze merasimi. Laz kızı boran olmuş kanat çırpıyor, Karadeniz'e doğru, ve baştan başa geçiyor Karadeniz'i Soluklanmadan he zamanki gibi. Ama bu sefer geri dönmeyecek. Ki o yamaçlarda renk gümbüsü içinde yayla çiçekleri, diftiri, Zifin kokularının sarmaladığı çaytarhaları arasında Sirtinizi dayamıssınız, Canon'la birlikte Kaçkar'lara... Ve de uzatmıssınız ayaklarınızı bir çocuk gibi denizin içine. Ayaklarınızı kıpırtırdığınızda KARADENİZ OYNAR YERİNDEN, YÜREĞİNDEN DERİN YARALAR AÇILMIŞ GİBİ. Ne kadar sen ne kadar gülecsiniz ve fakatları seğrediyorsunuz martıların arasından. İste Canon, bu takalar cephane taşıyacak umudumuzun türküsü için günü geldiğinde (...) Ve kaçkar'ın zirvesinden hiç eksik olmaz kar buzulu. Ve de sis gelip kaplıyor üzerinizi, bulutlar üzerine bağdas kurarak, orta caminin yanından kalkıyor O... Köyüne gitmek için muhibüsler ve ağır ağır yol alıyorlar, Sarp Dolambaçlı yollardan tırmanarak çıkıyorlar. Yeşil, mavije bezenmiş doğada gri bulutlar ağılıyordu üzerinize. Yani anlayacağın Kaçkar'ın kızı tualde saklı olanı, siz güneşten koparıp aldınız Sarı Kırmızı ile boyadınız ilmek ilmek umudun adını Karadeniz'e... Şimdi horana girme zamanıdır kızlar, usaklar, Diyaletik bütünlük içinde ardi ardına devam eden horona

Zehra'nın "Karşılama" ile başlayıp, Koçkar'ın doruklarında "Ağırlama" ile devam edip "Sallama"yla tutacak sını Karadeniz'den Anadolu'yu, Fırtına derecesinde "Sık sarayla" hareketlenip sonlandıracağını horonu, kemence- nin yol göstericiliğinde... Hadi usaklar hadi kızlar Cephane Cephane yükleyin takalara, belumuzda Öndört- lü, pabellum, Sen hiç merak etme Lazoğlu Zehra'nın bileğinde Sürmene bıçağı saklı. Ve hisimla sallayacak düşmana. Kan tutacak seni ve Serdalardan çaykızı Oyyooy Laz kızı, bu seuda bulutun ne büyük ve çoşku- lu doya doya yaşadın, bir lokma gibi paylaştın Sevdikleriyle...

Ve yine canlanıyor o günler gözümde... Ölüm orucu- nda olduğun günlerden birinde bir toplantımıza gelmişti Zehra, Zayıflamıştı. Bözleri yine ısıt ısıt neşe saçıyordu. Neşeyle çoşkuyla toplantının havasını da değiştirmişti.

Zeytinburnu'ndaki, Taksim'deki evlerde yanına gittiğimizde hemen çevresine toplardı bizi. Okulları bizleri sorardı. Hele de Taksim'e geldikten sonra zi- yareti daha da çok olurdu. Öğrenciler hemen Zehra'nın başına toplanırdı. Ölümüne giderken bile sağlığı yaşam sevinci, neşesi, çoşkusu etkiliyordu hepimizi her defa- sında "ee okullarda durum nasıl" diye sorardı. O da o gün kimler, hangi sanatçılar, aydınlar geldi, anlatırdı.

Sonra Armutlu geliyor gözümün önüne, Alnında kızıl bandı kırmızı kapşonlu tişörtüyle Senay Ablanın evinin önünde oturuşu hiç gözümün önünden gitmiyor.

Belen ziyaretçilerine son güne kadar çerçeve re- simlik yapar hediye ederdi. Cananı uğurladıktan sonra ondan aldığı gurur ve güçle, daha neşeli-daha yerinde

durmaz olmuştur. Belenlere ne için direndiğini ölüme giderek anlatıyordu. Aydınların Sanatçıların Armutluğuyuz insanlık okulu diye tanımlamaya başladıkları günlerdi. Vicdanlarda muhasebe yaptırıyor insanlığı öğretiyorduk direniş. Zehra'mızda her anıyla öğretmendi.

27 Haziran'a geldiğimizde artık bilincini kaybetmişti Zehra, Gençlik olarak dışarıda bekliyorduk. Bilincini kaybettiğinden itibaren 3 gün boyunca direndi Zehra'mız. O zaman yanına girememistik. Sonradan Bitgeşu Erenus'un anlatımlarından öğrendik. Bir kez daha çok etkilenmiştik. Üç gün boyunca başında duran babaannesini dönüştürmüştü Zehra. Geleneklerimize göre tören yapılmasını, arkadaşlarının kızıl bayraklarla Zehra'mızı uğurlamasını kabul eder. Rize'de gericiilerin kitleye taş atmasına babaanne engel olur, tören eksiksiz olacaktır.

Bir insanın nasıl dönüşebileceğinin öyküsü olmuştur O 3 gün boyunca Zehra'mızın başında babaannenin dönüşmesi

Bu 3 gün boyunca öğretecek daha çok şeyim var diyordu adeta Zehra... 3 gün boyunca direndi başında bekleyenlere o haliyle de öğretiyordu. 3. günün sonunda 30 Haziran 2001 günü ölümsüzleşti Zehra'mız Herkesi derinden sarsmıştı.

O akşam gelmedi Laz kızı. Ama uzun bir süre geçmedi, çay içerken yakaladı. Hemen zaman kaybetmeden sanki acelemiz var gibi girdik Sohbete. Belengiden laf atıyor "Hemşerü muhabbeti," "Bölgecilik yapıyorsunuz" diye duymamazlıktan geliyoruz, buluşmak istemiyoruz. Habire soruyor.

"Nereelerde varız? Potansiyen nasıl?" "Sahil boyu Rize'den sonra her ilçe de varız, istisnasız" diyorum. Kemalpaşa ve yukarıda Artvin, şavşat, Ardahan'ın gözleri parıyordu "Birde bölge gazetesi çıkarmaya çalışıyoruz... Ama diyorum "Ne oldu" diyorsun, "potansiyel vardı bunu örgütleyecek kadrolar yok." Saka ile karışık, Ben yerime adam bulayım, Zorun umudun ardıda biliyor Karadenizi istediğimi. Hemen gelirim" "Sahi mi?" "Sahi Sahi, hemde ne kadar çok istiyorum" "O zaman Zonguldak maden ocaklarından başlar, Hopa'da çay bahçelerinden çıkarız" "Batum'a dadanırız" diyorsun "Fazla açılmadıkmi?" "Abr Orası Lazistan - LAZİKA ülkesi" "Ha o meselemizde var dimi" "Ho ki ben ZEHRA'yım ZEHRA" ve adını öğrendim.

"Nazlı yarım geldim sana
Fistanını toplasana
Kemenceler çalınıyor
bize horon oynasana"

(...)

Özellikle gençlik üzerinde büyük etki bırakır Zehra mız. Hepimizin yüreğinde deprem yarattı. Zehra güç verdi, umut verdi, kararlılık kattı kavgamıza. Artık haykırıyorduk "Bençlik Zehra larla geleceğe yürüyor..."

"Aldığım bir mektup geliyor aklıma" Zehramızla tanışma fırsatım olmamıştı ama onu şimdi tanıyorum ve tanıdıkça çok şey öğreniyorum. Zehramızın yolundan yuruyacağım" diyordu yeni örgütlenen gençlikten bir arkadaş, işte diyorum işte yüreklere

tohum ekmek bu. Aydınlattığı yoldan yürüyenleri ço-
ğaltıyor ekdiği tohum... Yeni doğan bebeklere ve-
riliyor Zehramızın ismi... Yeniden doğuyor Zehra
çoğalıyor Zehralarımız...

Karadenizin Sevdalı kızı, Laz kızı Senden öğrene-
cek sana layık olacağız. Yüzündeki gülücük, neşen,
Sıcaklığın dünyayı saracak, öğünleri getireceğiz...

Manda'na bahçelerinden yürüdüm bahçeduarı-
na sırtımı vererek çise yüzümü yıkıyordu, çimenler
ıslak ve az sonra düşecektim. Kalktığımda ise çamura
bulanmıştım, yürüdüm hızla bahçe sahibine yakalan-
mamak için. Ve geçede yankılanıyordu silah sesleri
takafon sesi ve yavaşca kentte süzuldüm, sokak ara-
larından gidiyorum. Çevirmeye yakalanmamak gerek.
Sokaklar dar ve uzun, Yıldızlar aydınlatıyor du
kenti, bir rüzgâr esintisi ve denizin yosun kokusu,
dalgalar ses veriyordu kayalıkları yata dipinde...
Yeşil mavîye karışmıştı, bu sokakları bu kenti tanı-
yorum. Zehranın gölgesi dolaşüyor kentte "Ben geldimben"
ve hızla uzaklaştı. Ve çoktan duyuldu balıkçıların
sesi "Hadı rastgele" sanki neyamel çekiyorlardı deniz-
den ağı alırken. Son kez duyuldu çığlıkları yavaşını
arayan martının (...). Gün çoktan ağardı. Çayın ikinci
sürümünü için tarlaya girildi. Horona girer gibi dizi dizi...
Elle toplanmıyor artık, makas sesleri tırmalıyordu günün
doğumunu. Ve birini aramaktayım, emaneti almak için bir
dükkana girdim. Arkadaşı sordum "daha gelmedi bayur
otur" dediler. Ve oturdum. açlığını gidermek için verilen
çayı yudumladım (...). Makineyi alıp hızla yürüdüm Dağla-
ra... Dağların doruklarına...